

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „KÖZMŰVELŐDÉS” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A CSIKI PROTESTANTISMUS.

Megértük azt, mit magok a protestánsok is nyílt, hírlapi beismerésök alapján, csak egy évvel is ezelőt nem hittek, nem reménylettek. Ez év október 8-án délután 3 óraker törvényes asisstantia mellett ünnepelesen, de kihívó modorban bevonult a protestantismus Csikvármegye székhelyére Csikszeredába. Ha ezen actusnál a vallásosság csak némi szükséglete, vagy a hazafiság egy parányi részecskéje tünnek fel vívmányként nem ragadtunk volna tollat, hanem a történetek felett napirendre térnénk s hallgatnánk, mint most hallgat legtöbb csiki vallásos kebel, némán törve, de mélyen megbántva vallásos érzületében.

Ne tessék úgy gondolkodni, hogy a protestantismus ezen letelepítése csak olyan analog, mintha a vegyes vallásu más vármegyék valamely községében egyházközséget alapít. Nem. E vármegye a székelvöldi kereszténység kezdete óta hitegységgel dicsekedett, erre büszke volt, s ennek segélyével climatikus zordonsága daczára kulturális téren, közgazdaság ép úgy mint nevelés terén minden kormányi subventio és protektio nélkül bátran vetélkedik bármelyik nyugoti vármegyével. Miért akarja a protestantismus ezt megtörni? E föld idáig teljesen a catholicismusé volt, s a bevonulást nem tekinthetjük egyébnek mint hadjáratnak. Elismerjük, hogy e hadjáratban a protestantismus győzött s elfoglalt egy pontot, egy őrházat minden kardcsapás nélkül.

A felelősség Isten és a vallásos catholicus lelkek előtt azokat terheli, kik ennek létrehozatalában közreműködtek, vagy hallgatag beleegyeztek. Ez nem egy község, hanem egy vármegye bolygatása minden ok nélkül.

Nincs okunk ezen már meghonosult új sektával szemben a félelem gondolatával tünődni, de a már ismert vakmerőséggel határos, protestans önteltség vívmányait figyelembe véve kicsinylenünk sem szabad. Nincs okunk félni, mert a catholicismus ismeri erejét; ennek forrása Jézus Krisztus s az ő isteni tana s ha a felleg el is takarja ennek fényét egy időre, de hogy boldogító sugarait le ne lövelje a sokféleképen korrumpált, a sok sekta véleményeitől elbódult emberi társadalomra, azt nem fogja megakadályozni soha senki. Kicsinylenünk sem szabad, mert ha nincs is vallási ereje, de van vexatorius hatalma, s ez rendesen a korszellem szárnyain repülő opportunismusával karöltve fennállását, sőt virágzását a liberalis közvélemény előtt legalább egy időre biztosítja. S e mellett fellépésében egy, minden hazája javát szíven hordozó honpolgár által legtöbbré becsült magasztos eszmébe kapaszkodik: a hazafiság és magyar állameszme köpenyébe. Ezt hangoztatta nemrég a catholicismusra nézve már veszedelmessé vált miniserelnök, midőn büszkén hangoztatta, hogy sohasem bánta meg, hogy protestáns. Ez provocatio nélküli tüntetés, s egyuttal felekezetének szekerét biztos határok közé sáncozta, a hazafiság várában. Ama szemrehányás, hogy a catholicismus idegen földön birja földi helytartóját, elég gyanusítás arra, hogy párthiveit maga köré varázsolja s a hazafiság monopolizására felbátorítsa. A catholicismus az embert földi és a mennyei hazára hivatott polgárnak tekinti. A kettőt egymástól nem választja el. Egyiket a másiknak nem áldozhatja fel. Hazafiság és mennyország! És ez hibája sok hazafiságot affectáló protestáns előtt.

Az a protestantismus, mely mindig a hazafiságot hordja ajakán, nem talált sürgősebb orvosolni

valót egyebütt, hol mind a vallásosságot mind a hazafiságot ápolás alá vehette volna. Ismerünk egy vármegyét, melyben egy az erdélyi protestáns superintendentiához tartozó egyházközségben*) negyven protestáns család van gyarlóan ellátott pappal s még szegényebb rektorral; e negyven család közül biztos értesülés szerint csak három beszél magyarul, a többi csak oláhul. Hát ilyen a magyar vallás? Így ápolja a hazafiságot? Miért tette át működési körét egy tiszta székely vármegyébe? Azért, mert tiszta katolikus. Ez valóságos visszaélés a kultur-egyesület intencióival és nagymérvű terjeszkedési vágya a csiki katolicizmus boszantására. Nem azért adtuk filléreinket a haza oltárára, hogy bennünket boszantsanak, s a kultur-egyesület hazafias jótékonyágával visszaéljenek. Hallottuk a kerülő uton megtörtént visszaélést.*)

Egyébiránt tudva, hogy szabad vallás-gyakorlat van hazánkban, talán fel sem szólaltunk volna most sem, ha a csikmezei protestáns letelepedés csendesen és szerényen ment volna véghez. A zajos, demonstratioig menő viselkedés azonban még a közömbös katolicusokat is infesztálta. Azért minden ünnepélytől távol is maradtak. Harmincz-negyven kocsi felvonulása szép látvány! Elöl négyeselt a büszke, notorius protestáns s a nagyenyedi collegiumban meglehetősen katolicizmus-ellenes érzelmekkel saturált gondnok Bakcsi Gáspár kir. közjegyző ur. Ugy mondják, hogy neki sokba került a dicsőség. 8—10 ezer frt évi bevétel kiállja! Utánna hajtattot Szász Domokos „püspök“ ur. Inkább azt gondoltuk, hogy a szász nemzet superintendense, sem a magyar vallás főnöke, levén gondosan borotvált arccal bajusz nélkül; mintha kézzelfoghatólag csábitani akart volna, azon feltevésre építve, hogy a székely góbé kath. püspöknek gondolja. Melleite állt a generalis notarius; ez legalább a magyar vallás papjaként mutatta be magát. Azt mondják, hogy az ünnepélyes beharangozás után a templom felszentelése következett, de a „felszentelés“ szó ellen, bár a programmban nyomtatva volt, Szász Gerő az isteni tisztelet alatt ünnepélyesen tiltakozott, modván, hogy ezen épületet senki ember fia, az Istenen kívül föl nem szentelheti, hanem e fölszentelést: templom, pap és hívek együttesen eszközlik. Ez is egy protestans frazis. De azért a program helyes! Az isteni tisztelet végén a „püspök“ ur a jelenlevő hallgató-

kat mindnyájokat valláskülönbség nélkül egybefoglalva megáldotta. Furcsa! A templom számára nem volt megszentelő hatalma, de a nép részére volt áldó ereje. Kitől kapta ezt? s miért nem a másikat is.

Szép az, ha az urí ember is vallása követelményeinek nyíltan eleget tenni nem szégyenli. Azért dicséretet érdemel ama buzgóság, melynélfogva az isteni tiszteleten a prot. értelmes (iparosok és jobára hivatalnokok) atyafiak az „urí szent vacsora sacramentomának“ vételében résztvettek. Ha azon értelmes atyafiak a vallásosság gondolata és érzületével léptek az ur asztala elé, ugy sok jelenlevő katolikus lelkiismeretében szemrehányást tett magának, kellett tennie, vagy a vallásosság gyakorlatában résztvevőket a hypocritaság gyanujában elmarasztalni. Ezen pszichologiai kép okvetlen előtérbe lép. Nem tehetek róla, de ama jelenet ily következtetésre jogosít fel. Igazán tanulságos!

Azonban mindentől eltekintve egy főkérdés lép előtérbe a csiki protestantizmus megítéléséről. Szüksége volt-e ama állítólag 300 léleknek a prot. vallás vigasz-szavaira? S ha igen, miért merült fel ezen szükségesség ép most a mai fölvilágosult, bátran mondhatni a vallás iránt érzéketlen, egyedül az anyagnak hódoló korszakban! Egy oly sajátságos jelenség, mely a szükségesség fogalmára a kétkedés bélyegét nyomja. Ama 300 lélek közül mintegy 40—50 lakik az ecclesia körében, a többi 30—40 községben elszórtan, jövő-menő iparos.

Ha látnók a lelkek vállalásos éhségét, és mégis ez éhség csillapítására irányuló prot. törekvések ellen törnének; méltán vádolhatna bárki is türelmetlenségről De így nem levén vallásos éhség, a csiki protentantizmus letelepítésével nem látunk egyebet, mint a hitgység telbontása elleni törekvést, mely hitgység idáig adott és fentartott virágzó hitközségeket, a törvény követelményeinek teljesen megfelelő iskolákat. Ezeket már most a hitgység felbontása esetén fenyegeti a türelmesség és szabad vallás-gyakorlat pokhálójába bujt indifferentizmus. Lesz egy községben két hitközség, lesz proletar papság; lesznek zugiskolák. Utat és módot nyújt, hogy a sok ezer féle, állami, megyei, községi adóval és terhekkel agyon csigázott kath. nép legalább az egyházi adó alól kimeneküljön. Mert a végén is, az a közmondás: „lélek, lélek! de miből élek“ mindenre kész; lesz protestans hol kevesebbet vagy semmit sem kell fizetni. Idáig vitte a mai kormányzat iszonyuan sújtó, csak némileg is önállóan gondolkozó

*) Belső-Szolnok vm. Szent-Margita község.

*) Ugy értesültünk, hogy a prot. consistorium, egy más helyen levő javadalmat a csikszerepai körlelkészlet dotatiójára fordított; az elvett javadalmat aztán a kultur-egyesület bonificálta.

lelkeket felháborító rendszere a dolgot. Mindent és mindenkit gyámolított, csak a papot és tanítót hagyta prédának a jóakaratu ugyan, de elszegényedett, szeszélyes nép kezében, a vallásosság nagymérvű lecsappanására, az emberiség és jövő társadalom iszonyu rombolására. Mindezek enyhítésére eljött a mums, hogy a fájó sebeket még jobban felszaggassa.

Fictio Szász Domokos „püspök“ urnak az isteni tiszteleten mondott ama megjegyzése, hogy a protestantismusnak a katholicizmus közé illetén beékelése a vallásos élet terén bizonyos egészséges versenyt fog szülni. A többi vármegyék eléggé amalgamizálva vannak. S mit látunk? Egy türelmes, de teljesen indifferens hitéletet.

Ugy látszik a „püspök“ ur Trefort minister urnak secundál, ki azt állította egy pár évvel ezelőtt, hogy az egy vallású országokban (pl. Francia, Olaszország) a vallásosság kevésbé virágzó mint a vegyes vallású földön. Ez is egy fictio; medicina pejor morbo. Tessék az okot egyebütt keresni; ezen országokban a szabadkőművesség az ő jelmondatával: halál a királyoknak, halál a katholicizmusnak könnyebben rombolhat, mert könnyebben hatolhat az egy vallású nép rétegén. Szünjék meg az ok s meg fog szünni a félrevezető okozat. Ily kétes értelmű és hamis értékű soppositumokért kár volt a belső székelyföldi katholicizmus ezredéves fáját megtámadni. Mert kértem, mi tartotta fenn a székely népet e csekély kiterjedésű földön ily sűrű tömegekben? Mi boldogította e megyének dolgos népét anynyi évszázadokon keresztül? Mi bátorította csüggedésében, midőn a munkás kéz ép erővel lesi, hol kap családja fentartására kenyeret? Mi lelkesíti ezen népet, mely hazája, családja és földjéhez oly görcsösen ragaszkodik, hogy bár idegen országba kénytelen vándorolni munkakeresés végett, de onnan visszatér mint a fecske régi fészkéhez? Miért szereti, ragaszkodik a földhöz, e vidékhez annyira, mely kenyér keresetében oly szegényes, oly elhagyott, oly ipar és kereskedelem nélküli? Szereti és ragaszkodik hozzá hite ősei vallásos gyakorlata által ápolt és fenntartott hitmelegsége miatt, mely a gyermeknek bölcsőjében erényre incító dalokat énekel, az ifjunak kezét korán imára kulcsolja, a férfinak és nőnek olvasót ad kezébe, hogy megszegyenítse azokat, kik korcsomákban keresnek szórakozást, kárt téve saját testük- és lelköknek, valamiat családjuknak. A katholicizmus hitmelegsége az, mely a sirhoz közeledő öregnek lelkét reménnyel tölti el, a fonásra korán felkelő öreg asszony álmatlanságát felfrissíti, bágyságát kitartásra edzi.

De hiába a civilizáció terjed keletfelé s te kedves belső Székely föld utban valál; hoztak neked mákvirágot, gyönyörködhetel szép színében, de már holnap észreveszed, hogy illatában nem gyönyörködhetel s így ok nélkül foglalja el helyét a szép és illatozó rózsának.

Á ki mindég egészséges volt nem tudja egészségét kellőleg megbecsülni. Az ifju míg szülői szárnya alatt élt gondtalan, nem tudja boldogságát megbecsülni. Így a belső székelyföldi katholicizmus saját eddigi hitéleti boldogságát következő boldogtalanságában fogja felismerni és megbánni.

De nem csüggedünk! vigasztalásunkra azt mondjuk, mit Gamaliel mondott a jeruzsalemi synedrionnak a kereszténység üldözéséről: ha emberektől vagyone dolog el fog bomlani, ha pedig Istentől vagyone nem ronthatjátok el. (Apos. csel. V. 38.) De tudva hogy Jézus nem mondhat ellent magának anyaszentegyházunknak tett fennállásáról: az üdvözítő emebiztosítását és a jelen székelyföldi hitelenség elleni törekvéseket úgy egyeztetjük ki, ha Szt.-Agostonnal felkiáltunk: „Az Isten jó és bölcs, ki jóságánál fogva soha semmi rosztat megtörténni nem engedne, ha csak bölcseségénél fogva a roszból is jót hihozni nem tudna.“

Szükséges roszt tehát a csiki protestantismus. Egy eszköz ez, mely a katholicusok egy részét apathiajokból fölébreszti. A protestantizmus bevonulása alkalmával már is láttunk arczokat, melyek a fájdalom komor vonásait árulták el. s még azok is, kik máskor a könnyűség s némileg a helyeslés szavaival beszéltek a jövő vendégről, most a nem tettség érzületeivel válaszolnak.

Az isteni gondviselés kifürkészhetlen az ő végzéseiben. Ugy látszik, hogy midőn a megpróbáltatások vesszejét gyermekeire fölemelte, egyuttal az orvosságot is kijelölte. A történelem az élet mestere. A mult 800 éves története bebizonyította, hogy hazánk erős és tekintélyes volt míg a magyarok Mária tiszteletét mint Szt. Istvántól átvett örökséget híven őrizték. Ép így most a belső székelyföld vallási megpróbáltatások küszöbén áll! Ezzel szembe menedünk a bold. Szűz tisztelete. A zászló ki van bontva, melyre a „Legszentebb Élő rózsafüzér királynéja“ van felírva. Ez van hivatva, hogy a Mária-társulatókat minden községben megteremtse, az ősi hithez ragaszkodást ujlult erővel fölébressze. Ezen egyesületekben a hitbuzgóság sz. lelkesedésre hevül, a közömbösség elveszti dermesztő hatását. Lesznek a tagok köteleesség tudók Isten és embertársaik iránt. Lesznek öntudatos harcosok hitök védelmében.

Mária tisztelete az élő rozsafüzérben, ez azon erős lelki vár, honnan ezuttal a csiki katolicizmus megvédelmezhető.

Egy igaz katolikus.

Karcolatok

a magyar nemzet második évezredének küszöbén.

(Folytatás)

Tanügy.

Az egyház, állam és iskola egymáshoz való szoros viszonyosságát, tekintettel a tan- és nevelésügyre, érintendők, nem lehet itt feladatunk azok fejtegetésébe bocsátkoznunk.

Ma, a mint hajlamait már százszor és ezerszer volt alkalmunk észlelni — az állam s ezzel magát azonosító kormány, ha tehetné egészen hatalmába szeretné keríteni a tudományt és az iskolát, mint a melyekre kizárólag jogot formál s kizárna, kilökne minden egyéb befolyást, de főképp az egyházit.

E térre csak az olyan állam-kormány engedí magát ragadtatni, a mely nincs saját érdekeinek teljes tudatában, mely az állam és egyház közötti viszonyt nem képes helyesen felfogni. Nem, hogy mindkettőnek meg van a maga sajátos jogköre és e jogkörben a maga függetlensége, de a melyeket egymástól elválasztani soha nem szabad, legalább elvileg felállítani és kimondani, mint tettek most, a francia kormány „mocskos ficzkói“.

„Az egyház egy sajátos, az államtól lényegileg *különböző czéllal bíró önálló társulat*, s így külön hatósággal és alkotmányval bír.“ Az egyház a megváltás isteni kegy-szereinek letéteményese, a természet fölötti rend hordnoka.

A Krisztus általi megváltás az összes, s így az *állami erkölcsi rendre* is kiterjed; annak tehát az egyházzal, mint a természetfölötti rend hordnokával a legbensőbb összeköttetésben kell élnie. Ennélfogva „az államköteles az egyház erkölcsi céljait küleszközökkel, az egyház pedig az állam jóra való törekvéseit erkölcsi hatalmával lehetőleg előmozdítani.“ — Ez a szent szövetség, melynélfogva mindkettő egyesült erővel működik a polgárok erkölcsi és anyagi ideiglenes és örök jólétének előmozdításán.

Egyiknek sem szabad azért a másiknak jogkörébe vágni. A be nem avatkozás elvét mindkettőnek szigoruan meg kell tartania.

Továbbá, Isten az egyházat az egész emberiség nagy nevelő-intézetévé reidelte az örök életre. Az iskolát az egyház szülte, az iskola az egyház leánya, századokon keresztül emlőin dajkálta, ápolta és nagy koruvá növelte, tehát lényegileg egyházi intézmény. De, mert az egyház az emberiség s így az állam polgárainak is nevelő-intézeté, ha az állam felfogja saját érdekét, sohasem fog a kath. egyháznak az iskolára gyakorolt befolyása ellen, mint első sorban az egyház ügye, de másodsorban saját érdeke — ellen működni.

De az érdekeinek tiszta tudatával bíró állam azt is tudja, hogy a szülőknek természeti joga van gyermekeik és azok neveltetése fölött s mint ilyen bizonyára a szülő-

ket sem zaklathatja és nem foszthatja meg gyermekeik nevelésére vonatkozó természeti jogukban és joguktól. Ugyszintén abban sem, hogy a szülők a nevelés céljaiból folyó eszközöket gyermekeik fölötti joguk és kötelességeikhez képest alkalmazzák.

Más részről az államnak is érdekében állván, hogy polgárai a társadalmi élet követelményeinek megfelelőleg neveltesenek és taníttassanak, ez oknál fogva bizonyos mértékben joga is van befolyást gyakorolni a nevelő-oktatásra azon tárgyakat illetőleg, a melyek annak világi oldalára vonatkoznak.

Ezen jogkörét és irányu befolyását az államnak, illetőleg a községnek a nevelés-oktatásügyre senki sem vonta a multban kétségbe s ma se vonja.

Ez az állam és egyház jogának rövid körvonalozása az iskolára, a nevelés-oktatásra nézve a kath. alapigazságok szellemében s a kereszténység bélyegét magukon viselő államok életének nyilvánulásaiban. A mi államunk felekezetlen vagyis vallástalan. Elméletben materialisztikus alapon áll; a nevelés terén is nihilisztikus álláspontot kell elfoglalnia vallásilag. De hogy tényleg az iskolát pusztán állami intézménnyé törekedik tenni és a világi hatalom zsarnoki dühével a pogányságba visszavinni, kiténik az alábbiakból, s minden téren való törekvéseiből.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

Uti emlékeimből.

VI.

Velencze.

Prokupek Sámuel.

(Folytatás.)

A híres börtönöket megtekintendők egy bezárt ajtó elé értünk, mely előtt egész sereg velencei és idegen várakozott a bebocsáttatásra. Mivel a látogatók száma ropant nagy volt, koronkint bizonyos számú rajokat bocsátának csak be, kik vezetők kalauzolására mellett barangolták be e borzadalmas helyeket. A híres „ólobörtönök“ a doge palotának ólom fedélzete alatt már 1797-ben szétromboltattak, most tehát csak a földalattiakat szemlélhetjük meg. A vezetők lámpákat gyújtanak s elkezdődik a vándorlás a szűk folyosók tömkelegében. A szegény elítéltek már e tömkelegekből sem bontakozhattak volna ki, annál kevésbé a börtönökből. Ezek a canalissal egy niveauban a doge palota keleti oldalán vannak; feül a közönséges gonosztevők, alantabb a politikai elítéltek számára. Dohos, kellemetlen a levegő itt; a nap sugarai soha be nem hatnak, éjsötétség mindenütt. A czellák ajtaja alig van akkora, hogy az ember két rétre hajolva bejuthasson azon, benn pedig csak görnyedezve lehet állani. Itt senyvedtek ezren meg ezren, a durva kény és csel-szövények áldozatai: Falieri doge, Cornaró Katalin cyprusi királyné és sok mások; a vezetők elmondják és mutatják czelláikat. A kiszabadulás reménye nélkül, távol hozzátartozóiktól, a rémitő sötétség, rosztal levegő, patkányok, undok férgek társaságában éltek a foglyok s ha kivégzésükre került a sor, elvezeték egy külön czellába,

melynek vasrácsozatos ablaka mellett kívül állott a pap gyónásukat kihallgatandó. A vezetők vérfoltokat is mutogattak, melyek állítólag a kivégzések óta maradtak volna meg, mi alig hihető. A „sohajok hidja“ fedett, boltozatos hid, melyen át vezették a szomszéd vizsgálati börtönökből a vádlottakat a bírák eleibe, hol vagy halálra lettek ítélve s kivégeztettek, vagy a börtönökbe zárattak s így többé a napvilágot meg nem láthaták.

De hagyjuk e szomorú helyeket! Szinte öröndettem, midőn Istennek áldott napját viszontláthattam, kijöven a börtönökből. Már dél is elmúlt vala s a szállodába sieténk, hogy éhségünket lecsillapítsuk. A konyha német-francia s nem mondható nagyon drágának. A szállodában egy pár magyarországi ural is találkozáink. Többek között az esztergomi papnövelde egyik kedves tanárával Dr. P. O.-rral és hírneves festő-művész hazánkfia az ősz B-szal Ő beszélé, hogy minő szép látványt mulasztánk el. Ugyanis a „Giudecca“ szigetén az egyik templomban bucsu volt s a patriarcha a Sz. Márk öblön keresztül hajóhidat vezetett a körmenet számára, melynél fényesebbet nem látott. Az ut, a folytonos testi és szellemi feszültség azonban annyira elfárasztott, hogy alig bírtam lábaimon állani, mintha ólomsúly nehezedett volna tagjaimra s mégis utra kelle indulnunk, mert a cicerone már várt és a gondola is készen állott, hogy az academia képtárához szállítson, mely délutáni három óráig van csak nyitva.

Abban a reményben, hogy a gondolázás alatt kinyugodhatom magam, a gondolába ültem.

A bérkocsik feladatát pótló gondolák százankint laviroznak fel alá, avagy állanak a partok mentében. Velenczében 2–3 ezer gondola lehet. Sajátságos hosszas bárka alakúak, keskenyek, hogy alig két személy fér el rajtuk. Ha többek számára van berendezve bárkának nevezik. Színök fekete egy régi törvény rendeleténél fogva, melylyel a gondolákban fényűzést akarták korlátozni. Előrszén kiemelkedő ormányának azon rendeltetése van, hogy kimérje, vajon a hidak alatt lehetséges az átmenet. A gondolások egész testületet képeznek. Ujabb időben veszedelmes concurrentiát támasztottak nekik a helyi kis gőzösök, melyek a szárazföldi tramvaykat helyettesítik s melyek 10 centesimóért a város egyik végétől a másikig viszik el a „canal grande“-n. A szállítás ezeken minden esetben gyorsabb és olcsóbb, de sok szegény embert foszt meg kenyerétől. Az utóbbi hetekben olvastam, hogy a gondolások a gőzösök miatt strájkoltak, a mely körülmény mindenesetre kényelmetlen a velenceiekre nézve, tekintvén azt, hogy a város között az ezernyi szűk csatornákon ama gőzösök nem közlekedhetnek s ott a gondolákat nélkülözni nem lehet.

Tehát egy séta-illetőleg gondola-utrá határoztuk el magunkat a „canal grande“ hosszában, azon szándékkal, hogy az ut két oldalán fekvő nevezetességek legkitünőbbjeit is megtekintjük. Mondhatom, hogy ennél kellemesebb utat nem tettem életemben. A gondolának szabályszerűen egyenletes, bölcső-rengéshez hasonló, folytonos ringása oly kellemesen mondhatni altatóan hatott. A két oldalon elterülő paloták szokatlan stylja, a csend, mely környékezett, nem zavarva kocsik zakatolása által, az el-

merengőt pillanatnyira a tündérregék országába varázsolják. Azonban e tündérország fájdalom földi salakkal van telve; a csatornákat nem tisztogatják kellően. Szalmacsomagok, káposztalevelek s más hulladékokat hord a tenger vize hátán, a mi nagyon is csökkenti az illúziókat. Elhagyva a piazzát, a királyi kerteket, a Guistiniani palotát, mely ma „Hotel Europa“ balról a S. Mária della Salute nagyszerű épületét és kupoláját vettük szemügyre. Belsejében Tiziánnak és Veronesinak számos képét láthatni; köztük „a sz. Lélek eljövételét“ Tiziántól s a főoltáron márvány csoportozatot, mely a pestist elűző Boldogságos Szűzet ábrázolja. A templomot csak futólagosan tekintettük meg, hogy az academiába is eljuthassunk. Ez a régi S. Mária della Carita templom és kolostorban van elhelyezve a 24 teremben igen gazdag festvényekben, többnyire velencei mesterterektől. Legszebb képe a gazdagon aranyozott „Sala dell'assunta“-ban. Tiziánnak leghíresebb műve „Mária menybemenetele.“ A vallásos szellemtől áthatott művész oly égies kellemet varázsolta az Istenanya képére, ki angyalok által környezve ég telé emelkedik, hogy a szemlélő alig tud megválni e képtől s a Szűz után karjaikat kitérő apostolok fájdalomához hasonló érez, midőn el kell hagynia. Bejárván a termeket már az örök is hátunk mögött állanak csörgetvén kulcsaikat, jelezvén, hogy a bezárás ideje elérkezett.

A gondolás zajtalan meríti evezőjét a tenger vizébe s tovasiklunk szebbnél-szebb paloták között, melyek mindenike hajdan hatalmas nobile család birtoka, ma pedig idegen konzulatusok, nyilvános intézetek, szállodák vagy gazdag idegenek tulajdonába mentek át.

Velenczének egyik legszebb templomát a S. Mária gloriosa dei Frarit megtekintendők, újlag a balparton köztöltünk ki. A templomnak eredete felnyúl a 13-dik századig és építője Pisano. Emlékkövek, festvények, szobrászati műveket tekintve vetekedik a S. Giovanni a Pauló templommal s Velenczének egyik fő nevezetessége.

A déli hajóban van Tiziánnak világhírű siremléke, melyet V. Ferdinánd császár költségén, carrarai márványból Pietro és Luigi Zandomenighi szobrászok készítettek. Négy oszlop között ül Tizián, az oszlopokon allegorikus alakok az építészet-, szobrászat-, festészet- és vallást ábrázolván. A falon reliefekben Tizián három leghíresebb festményének: „Mária menybemenetele.“ „Sz. Péter martyr megöletése“ és „Sz. Lőrincz vértanúságá“-nak másolatai. A mellettelevő oltáron sz. Jeromos szobraban állítólag a 92 éves Tizián van megörökítve.

A déli kereszthajóban Jacopo Marcello siremléke, a sekrestye ajtaja felett Pesaro mausoleuma. Oltárképek Tiziántól és Bellinitől. A kar kápolnájában a mausoleumok közt legszebb a Nicolo Tron dogéé. Az éjszaki hajóban Leo Pesaro siremléke, melynek oltárképe: a Madonna szentek között, Tiziántól; állítólag a Pesaró család tagjait örökíti meg. Itt van Canovának, az ujabb kor leghíresebb szobrászának, siremléke is, melyet a mester önmaga tervezett s melyet tanítványai közkölségen készítének el. Majdnem hasonmása Canova művének a bécsi Augustinusok templomában. Sikertelen volna leírni megkísérteni az itt található műkincseket s azok becsét. A szem és figye-

lem kifárad s utoljára a legbecesebbek mellett is érzékentlenül haladunk el.

Hogy egy velencei nobili palotájának belső berendezéséről fogalmunk lehessen e czélből a palazzo Giovannelli felé eveztünk, mely a canal grande jobb oldalán fekszik s a hercegi család távollétében megtekinthető. Tulajdonképpen csak délutáni három óráig áll nyitva, de a borraláló itt is megteszi hatását s a palotafelügyelő kapvakap azon. Már a lépcsők is fehér carrarai márványból valók; a szebbnél-szebb termek és szobák, a nehéz gobelin szőnyegek, velencei kristály tükrök, kristály, aranyezüst edények, festvények híres mesterektől s az egészek stylszerű butorai, berendezése fogalmat nyujtanak a család gazdagságáról és fényűzéséről.

Most a „canal grande“-ből a szűk csatornák tömkelegébe fordultunk be, hol a tisztaság valami ismeretlen dolog. A hol a csatornák szélesebbek minden ház előtt ott áll a gondola, a házbeliék közlekedési eszköze. Jóízűen horkol egy-egyben a velencei plebs; ámbár a nap izóan süt, de hiszen a tengervíz hűvössége ellensúlyozza azt s nem is lehet kellemetlen a folyton ingó csolokban alunni. Távolabb kis gyermekek eviczkélnék pőrén a csatorna vizében; édes anyjok a parton aggódó szemekkel ügyel kicsinyeire; de nincs mitől féljen, elemőkben vannak. A házak ablakai és falai telvék szárítás végett kített hétköznapi rongyos ruhadarabokkal, melyek néma tanui a nagy szegénységnek, mely itt uralkodhatik.

A gondolás bámulataméltó ügyességgel kezeli járművét, nem történik soha összeütközés, ámbár gyakran alig egy hajszálnyi köz van a le- és feltelei törekvő gondolák között. Tekintve a szűk canalisokat, a hidaknak tömélenséget, a fordulókat gyakoriságát igen nagy vigyázatra van szükség s azért a gondolás nem is mulasztja el a fordulókat és hidakat előtt harsány hangon vigyázatra inteni a netalán szembe törekvőket.

A tekervényes canalisokból végre a „Giudecca“ öbölbe bontakoztunk ki, mely jókora széles és a „Giudecca“ meg a „S. Giorgio“ sziget által határoltatik tuloldalról. A nap sötét felhők mögé bujt, viharos szél kezdett fujni. Mögöttünk egy darab idő óta egy gondola evezett, de a bennülők úgy látszik nem tartották czélszerűnek a viharos időben kievezni a széles öbölbe s visszafordulának. Mi azonban bátran neki indultunk. Az öbölben nem is látánk más gondolatát a miénken kívül, csak néhány nagy hajó horgonyzott. Vasárnap lévén ünnepi diszben. Annál több ember hullámzott a „Giudecca“ felé a hajóhídon, lévén az egyik templomnak bucsuünnepé. Egy negyed órai evezés után mi is a parthoz értünk s kiszállánk, hogy a templomot megtekintsük s a fel s alá hullámzó tömeg között a velencei népeletet tanulmányozzuk.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Következő sorok közlésére kérettünk fel:** Kásson-Ujfalun. „A Székely Nemzet“ 1887. okt. 13-án 155 sz. alatt „Szász Domokos ref. püspök körutja“ cím alatt egy valaki leírja .. i . . . y aláírással Csik- Szeredába

való utazásukat s a többek közt elég kegyes volt engem és hiveimet a következő szavakkal megtisztelni, hogy „K. Ujfaluban a Főpásztor Veres István r. kath. plebános és a községi előljároság tiszteletését fogadta“. Ezen szavakat köteles vagyok az olvasó közönség előtt megmagyarázva a maguk valóságában feltüntetni, azért Uraim! mielőtt valaki fölött pálczát törnénk, jó lesz egymást megértenünk. Az ev. ref. Superintendens kíséreléssel átutazva K. Ujfalun, kinek jövetelét már előre tudtuk, s azt is, hogy egyik előkelő vagonos és tekintélyes hívőjénél fog röviden reggelizni, hova kíséreléssel együtt amint megjött, lehet képzelni, hogy hiveim egy része a kíváncsiságtól vezetettve, látni a Superintendens Urat és kísérelései már ott volt, míg én csendes magányomban dolgomat végeztem, mialatt ajtómon kopoktatást hallva „jer“ szóra bebocsátottam; két becsületes ember volt, kik jelentették hogy jó lesz a plebános Urnak is ott lenni, hol hivei vannak, ne talán a nyájban megingatás vagy éppen fogyatkozás történjék. Én engedve a hívásnak elmentem velök s láttam is hiveim egy részét az utcán és az illető Ur udvarán külön csoportokban állani, hol a már készülő és indulandó Superintendenssel találkozáva, annyit mondtam: „hogy én vagyok a helybeli r. kath. pap s K. B. Urnak mint házi gazdának barátja“, mire ők már reggelizvén mentek is. Hogy miért hívtak és miért mentem elő nem leendő feltűnő azok előtt, a kik a K. ujfalvi ügyekkel ismeretesek. Ennyit kívántam a K. ujfalvi pap és a községi előljároságról irt tiszteledésre nézve most megjegyezni. Veress István.

— **Nyilvános hála.** Folyó év május 6-ika szomoró betűkkel van és lesz megörökítve Tópicza hitközségének évkönyveiben. E napon ugyanis több ház gazdasági épületekkel együtt, a templom tornya két haranggal és a plébánia lak minden melléképületeivel a dühöngő tűzvész áldozatául esett. A jó Isten, ki próbára tette ezen úgy szólva még csirájában levő kath. hitközséget, meg is vigasztalta, a menyinyiben bőkezű, nemesszívű adakozókat támasztott, kiknek bőkezű gazdag adományaik folytán sikerült is a plébánia-házat — egyelőre legszükségesebbet Isten segítségével föl is építeni. A templom és plebánia épületeinek helyreállítására adakoztak: Főmagasságu Dr Haynald Lajos kalocsai bibornok-érsek ur 100 forintot, Lönhart Ferencz erdélyi püspök ur ő Excellentiája 500 frtot. Főtisztelendő Ferenczi Károly gyósztmiklósi 1. sz. plebános ur gyűjtő ivén begyűlt 15 frt 70 kr. Névszerint adakoztak: Ferenczi Károly 5 frtot, Tökésy Sándor 50 krt, Blága Imre 40 krt, Kiss Antal 1 frtot, Gencsi Alajos 1 frtot, Orei Máté 1 frtot, Csergő Venczel 1 frtot, Szász Ignác 1 frtot, Mikó Arpád 1 frtot, Laurenczi János 1 frtot, Roth Mihály 30 krt, Benedek György 1 frtot, Kedves Tamás 1 frtot, Geröffy Ferencz 50 krt. — Főtisztelendő Görög Joáchim gyósztmiklósi örm. szert. plebános ur gyűjtő ivén bejött 117 frt. Névszerint adakoztak: Görög Joáchim 5 frtot, Dr Fejér Dávid 1 frtot, Lázár Menyhért 20 frtot, Merza Kristóf 30 frtot, Lázár Gyula 5 frtot, Lázár fivérek 5 frtot, Lázár Péter 1 frtot, Ávéd János 50 krt, Vákár fivérek 5 frtot, Sáska Kajetán 1 frtot, Keresztes Ceró 1 frtot, Kiss Imre 1 frtot, Lázár Antal 1 frtot, Tarisnyás Gergely 1 frtot, ifj. Vákár Gergely 5 frtot; Meskó András 2 frtot, ifj. Drótos János 1 frtot, özv. Urmánczy Lukácsné 60 krt,

özv. Bocsánczy Kristófné 2 frtot, Giacomuzzi Baptist 5 frtot, Kopacz Antal 1 frtot, Csiky Dénes 3 frtot, Csiky Kálmán 1 frtot, Hoós Ernő 1 frtot, Szarukán Mártonné 1 frtot, Cziffra Ferencz és fiai 5 frtot, id. Vákár Gergely 1 frtot, Dobrián Lukács 1 frtot, özv. Szarukánné 50 kr, özv. Kiss Jánosné 1 frtot, Dr. Szentpéteri Kristof 1 frtot, Karácson János 2 frtot, Hermánné 40 krt, Kopacz Lukács 4 frt. — Ftdő Balló János csomafalvi plebános ur gyűjtése 1 frt. 80 kr.— Gödemesterházi Papp Ferencz áll. isk. tanító ur gyűjtése 9 frt 75 kr. Névszerint adakoztak: Papp Ferencz 1 frtot, Papp Ferenczné 1 frtot, Kállini Nekitas 1 frtot, Csatlós István 20 krt, Lörincz Lajos 20 krt, Dániel Árpád 1 frtot, Dániel Vilmos 20 krt, Keresztes Antal 20 krt, Szabó János 1 frtot, Szabó Gizika 20 kr, Borscs István 25 krt, Péter József 50 krt, Bodó Károly 1 frt, Stoika Dániel 1 frtot, Veress József 1 frtot. — Topliczán adakoztak: özv. Urmánczy Jánosné 100 frtot, id. Urmánczy István 5 frtot, Roth János 4 fttot, Karácsony Geróné 5 frtot, Kolbász Miklós 5 frtot, Dankó Gyula 5 frtot, Popescu János 5 frtot, Szabó Lajos 1 frtot, Puskás Samu 5 frtot, Lázár Zakariás 5 frtot, Jánosi János 5 frtot, Gencsi Alajosné 2 frtot, Valter Eduártné 1 frtot, Ámira Imre 10 frtot, Valter Mihály 5 frtot, Foy Mihály 1 frtot, Márk András 5 frtot; Mara Sándor 1 frtot, Egry Domokos 50 krt, Bretter Lajos 1 frtot; Giacomuzzi Vigilio 5 frtot; Valter Ede 5 frtot; Miklós Gyula 10 frtot; Schvarcz Lázár 2 frtot; özv. Dézsi Antalné 1 frtot; Dézsi István 5 frtot; Sburcsa Irimia 2 frtot; Sburcsa Simon 5 frtot; Jákobi Gergelyné 10 frtot; Jákobi Gergely 50 frtot; Lázár János 1 frtot; N. N. 5 frtot; gróf Lázár Jenőné 10 frtot; Roth Miklós 5 frtot; Kriszka György 1 frtot; Antal Demeter 1. Juon 1 frtot; Bobb János 2 frtot; Nagy József 40 krt; Prokupek Sámuel 10 frtot. Összesen: 306 frt. 90 kr. — Midőn e nemes szívű adakozóknak egyenkint és összesen hála-lás köszönetemet nyilvánítom, kérem a jó Istenet, fizesse vissza ezerszeresen szeretet adományaitak s őrizze meg mindnyájukat hasonló — s általában mindenennemű szerencsétlenségtől! Topliczán, 1887 október 10-én. Zonda Vincze s. k. lelkész.

I R O D A L O M.

— Megjelent: **Magyar Sion.** Egyházirodalmi folyóirat. Első évfolyam. Szeptember havi füzet. Szerkesztik és kiadják a papnöveldei tanárok Esztergomban. E jeles folyóirat jelen füzetének tartalma: Simor János bibornok könyvtára. Az ember nem kora és a Szentírás. Az összehasonlító tudomány jelen állása és eddigi elért eredményei. A Collegium Germanico-Hungaricumban. Irodalom és művészet. — Rövid közlemények. — Metegen ajánljuk.

— Megjelent: **Orbok Mór,** Számtani füzetek 1. kötet. I—IV. füzet. Egy-egy füzetnek ára 10 kr.

— Megjelent: **Györffy János** Alkotmánytana 1. kötet. Ára 10 kr.

— Megjelent: „**Józi és Erzsi**“ I. évfolyam II. 12. szám és II-ik évfolyam I. 5. száma. E kedves gyermeklap, mely egy évi folyamával életre valóságát beigazolta, második évfolyamát is megkezdte oly avatott szerkesztéssel, a mint azt mult évi számaival is tette. A lapot Gyöngyössi Rudolf szerkeszti. Ára egész évre 1 frt 20 kr.

— Megjelent: **A katolikus hitterjesztés lapjai.** Képes haviközlöny IX. ik füzet. Előfizetési díj egy évfolyamra 3 frt. Szerkeszti: Nogely István, Tartalom: Ftdő. Czimmermann István, Zanbézi-i hit hirdető urnak levele. Uj-Nurzia, Missiói tudósítások. Ajálljuk ezen olcsó és tartalomdu folyóiratot t. olvasóink b. figyelmébe.

— Megjelent: **Havi Közlöny** az elméleti és gyakorlati lelképásztorság köréből. x. évt (1887) oktoberi füzet. Tartalmaz iránycikketeket, értekezéseket, rendeleteket, vegyest, iradalmat, személyzeti híreket és tárczát. Ezen jeles havi folyóirat megjelen minden hónap 15-ke és 20-ka közt. Ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Egyes füzet 50 kr. Szerkesztik Tokady Ödön és Patzner István

— Megjelent: **Borromaeus.** Kath. hit szónoklati havi folyóirat. I. Évf. XII. füz. Ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt. negyedévre 1 frt. Szerkeszti Horváth Lajos. Tartalma: Mindenszentek ünnepére. Halottak estéjére. Pünk. u. XXIII. vas. és utolsó vas. Bucsunapra. Ujmisére. Intés.

— Megjelent: **Katolikus világ.** Egyházpolitikai és társadalomügvi folyóirat. I. évf. I. és II-ik füzet. Megjelen havanként kétszer. Ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Szerkeszti Csippék Ferencz, Ujpesten. Ajálljuk t. olvasóink meleg pártolásába.

— Felhívás ily czimű munka VI. kiadásának megrendelésére: **A Katolikus Szerzetások Elemői** Néptanodánk IV. és V. osztálya, ugyszintén a polgári és felsőbb népiskolák számára. Hatodik kiadás vált már e művecskéből szükségessé, mely körülmény elég kezességet nyujt annak elterjedtségéről, általános fölkarolásáról és az azon intézetekben, melyeknek szánva van célszerű használhatóságáról. E hatodik kiadás teljesen a megelőzőnek lenyomata á r a is csak 1 8 kr marad, hogy a gyermekek minél könnyebben megszerezhessek. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő kedvezményt nyujtok. Megrendeléseknél legcélszerűbb a levelezési lapok és posta- utalványok használata, s a megrendelések akár alulirtoz küldhetők, akár pedig a főbizományoshoz: a **H u n y a d i M á t y á s** nyomdaintézet igazgatóságához: (Budapest, IV. zöldfa- utca 42 sz.) in- tézhetők. A czim, lakóhely, utolsó posta és megye tiszta kiírását tisztelettel kérem. Midőn oly szép elterjedtségnek örvendő művem az ügy érdekében hitoktatóink további szives figyelmébe ajánlom megragadom az alkalmat, hogy mindazoknak, kik azt oly mérvben felkarolni szivesek voltak, a nyilvánosság előtt is őszinte köszönetemet nyilvánítsam. Sükösdön (Pest n.) 1887. október hó 10. én. **Fonyó Pál** plebános a „Kath. Hitoktatás“ szerkesztője.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Püspök urunk ő nagyméltósága** f. hó 4-én déli vonattal Petroszénybe rándult át, hogy ott a közelebb épült első templomot fölszentelje.

— **Nyilvános hála.** Erdélyi püspök ur ő nmlga kifogyhatlan bőkezűségének s valóban gondos atyai kegyének a gyfehérvári szentferenczrendi szegény ház iránt ujabbn szép jelét adta, midőn alólirtnak, mint nevezett ház ez időszerinti praesi-

densének fára 8 frtot kegyeskedett adományozni. Fogadja ezért a nagylelkű Főpásztor ur ő Excja alólírtnak szegény házunk nevében is, legforróbb fiui háláját. P. Szeles Anaklét.

— **A római zarándokok Erdélyből.** Pápa Ő Szentsége 50 éves áldozári jubileuma alkalmából a magyarországi római katolikusok zarándoklatával Romába menendnek Erdélyből: Avédik Lukács erzsébetvárosi örm. szert. pléános, Erőrdi Dávid kapnikbányai pléb. Kiss Gusztáv nagyszebeni Orsolya szüzek gyontatója. Möller Ede apát főesperes, brassói pléb. és Roszkozni Elek t. kanonok, nagyszebeni terézvárházi igazgató.

— **Fájó dolog ha igaz!** S pedig hogy igaz, a fölött egy perczig sem szabad kételkedniünk, maga a de-fék szerkesztő biztosít szomoruan arról, hogy magyar kath. gymnasiumainkba és finöveldeinkbe s az azok keblében fennálló önképzőkörökbe, hová pedig sok sivár, hogy ne mondjuk ledér olvasmány bejuthatott, egy olyan szívet és lelket nemesítő s amellet ismeretterjesztő irodalmi termék, minő a Nagyváradon már évek óta megjelenő „A kath. hitterjesztés lapjai“ czimű kitünően szerkesztett képes haviközlöny, még nem törhetett utat magának, legujabtt számában így irván: Végtelenül elszomorító, hogy a kath. gymnasiumok önképzőköreinek olyan lap, minő: „A kath. hitterjesztés lapjai“ nem kell, mert ha van a körnek egypár zsidó vagy protestans tagja, a vezérlő tanár ur kétrét meghajol a népszerűség bálványá előtt és regélyzett, hamis türelmesség czimén a kath. ifjakat megfosztja kath. lapok olvasásától. Különbzen az is jellemző, hogy vagy 40 kath. középiskolánkból olyan lapot, minő a kath. missió közlöny, csak egyetlen járat, a mint előfizet önk disze s névsorából látható. A buzgó szerkesztő ezen feljajdulása magyarországi kath. gymnasiumokat illeti; vajha az erdélyrészi kath. gymnasiumok és finöveldek önképzőköreinek t. vezérei nyíltan, e lapok útján kimutatnának, hogy nálunk e tekintetben is kivétel van!

— **A gyulafehérvári Szent István finöveldei önképzőkör** 1887. november hó 5-én d. e. 11 órakor nyilvános megnyitó gyűlést tartott a finövelde helyiségében a következő műsorral: 1. *Elnöki megnyitó beszéd*, tartja: Sponer Károly, VII. oszt. tanuló. 2. *„Napkelet“* Zsasskovszky Endrétől, éneklő a gyermekkar. 3. *Szerkesztői előszó*, felolvassa: Csathó Aurél, VII. oszt. tanuló. 4. *„Iskolai bizonyítvány“* Kakas Mártontól, szavalja: Sikorszki Titus, VII. oszt. tanuló. 5. *„Magyar népdal-egyveleg“*, előadja a növeldei zenekar. 6. *„Zizim“*, Zalártól, szavalja: Donáth József, VII. oszt. tanuló. 7. *„Szent Imréhez“*, allegorikus költemény, szavalja: Csathó Aurél, VII. oszt. tanuló, kísérve a növeldei zene és énekkartól, szövegét írta Sikorszki Titusz VII. oszt. tan. 8. *„Viharban“* Dürner-től, éneklő a férfikar. 9. *„Gályarab fohász“* Tompa Mihálytól, szavalja: Reiner János, VI. oszt. tanuló. 10. *He-gedű Solo*, előadja: Donáth József, VII. osztály tanuló.

11. *„Vadászkar“*, előadja a vegyeskar. 12. *„Füstkarikák“* Répássy Jánostól, előadja: Sponer Károly, VII. oszt. tanuló. 13. *Rohampolka*, előadja: a növeldei zenekar.

— **A sz. udvarhelyi róm. kath. finövelde ifjusága** védszentje Sz. IMRE emlékezetére, folyó hó nov. 5. én d. e. 10 órakor, a plebánia templomban 9 órakor tartott ünnepi sz. mise után, a növelde nagytermében zene-, ének és szavalati ünnepélyt rendezett a következő műsorral: 1. *„Bevezető.“* Polka Gencsi Samutól. Előadja az ifjuság zenekara. 2. *„Szent Imre.“* Zsasskovszki E. Éneklő az ifjuság vegyeskara. 3. *„Szent Imre emlékezete.“* Tartja Válenstik Ferencz 8. oszt. tanuló. 4. *„Az alvajáró.“* Bellinitől. Előadja az ifjuság zenekara. 5. *„A lovagrend“*; értekezés. Bögözi Antal 8. o. tanulótól. 6. *„Távolból.“* Möhringtől. Magán bassus, kíséri az ifjuság férfikara. 7. *„Századunk.“* Talabér Jánostól. Szavalja Gencsi Zoltán 7. oszt. tanuló. 8. *„Népdal-egyveleg.“* Előadja az ifjuság zenekara. 9. *„Az orr.“* Répási J.-tól. Előadja Koczián Lajos 7. oszt. tanuló. 10. *„Népdalok.“* Éneklő az ifjuság vegyeskara. 11. *„Rajta fell!“* Induló Pichler Józseftől. Előadja az ifjuság zenekara.

— **Pályázat.** A csik-rákosi róm. kath. hitközségben üresedésben levő segédkantortanítói állomásra pályázat nyitattik. Ezen állomás évi jövedelmei: 1. 42 kalangya őszi és 42 kalangya tavaszi kepe, 2. oszpora 60 frt o. é., 3. stólaból 40 frt; 4. öt-öt lány tűzifa; 5. két szobából álló lakás, gazdasági épületek és egy kis veteményes kert. Az első év próbaév. Állandóság esetén a segédkantortanító a csik-rákosi és göröcsfalvi majorsági pénztárakból évi 60—100 frt külön díjazásra biztosan számíthat. Pályázni öhajtók a szükséges okmányokkal ellátott folyamodványait november hó 19. ig alulírt iskolaszéki elnökséghez szíveskedjenek benyújtani. A választás november hó 21-én tartatik meg. A személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Csik-Rákos, 1887. november 2-án. Az iskolaszéki elnökség.

— **Pályázat.** A marosportusi róm. kath. kincstár kantortanítói állomásra ujlag pályázat hirdettetik. Járandóságai: 1. készpénz 321 frt. 2. Két nagy szoba, konyha, kamara és pincéből álló kényelmes lakás. 3. Egy 300 négyszögöl veteményes kert, tágas udvar. Folyamodók kellően felszerelt kérvényeiket december hó végeig az erdélyi püspöki hatósághoz terjesszék be. Károlyfehérvárt, 1887. november 3-án.

JÓ KERESÉST!

Bizalmas személyeket keresünk **törvényesen megengedett** díj sorsjegyek eladásához. **Magas jutalékot esetleg havi fizetést** is adunk.

Fővárosi váltóüzlet társaság.

ADLER és TÁRSA Budapest. 25—4.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF. Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ISTVÁN, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lye. nyomdában Gyulafehérvárt.